

Talmud Torah and Yerushalayim: A Halachic Analysis

1. דברים פרק יז

(ח) כי יפלא ממך דבר למשפט ביוֹדֵם לָם בְּיוֹדֵיוֹ לְדוֹן וּבִין לְנַגַע לְנַגַע דְּבָרֵי רִיבֵת בְּשַׁעֲרֵיהָ וּקְמַת וְעֲלִית אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְתֵּר יִקְנֶה אֶל־הָיָד בּוֹ:
 (יא) עַל־פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרֶה וְעַל־הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר־יֵאמְרוּ לָךְ תַּעֲשֶׂה לֹא תִסּוּר מִן־הַדָּבָר אֲשֶׁר־נִגְדוּ לָךְ יָמִין וּשְׂמָאל:
 (יב) וְהָאִישׁ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה בְּזוֹן לְבַלְתִּי שָׁמַע אֶל־הַכֹּהֵן הַעֹמֵד לְשַׁרְת שָׁם אֶת־יִקְנֶה אֶל־הָיָד אִו אֶל־הַשֹּׁפֵט וּמֵת הָאִישׁ הַהוּא וּבְעֶרְתָּ הַרַע מִיִּשְׂרָאֵל:

2. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף יד עמוד ב

אמר רב יוסף, תא שמע: מצאן אבית פגי והמרה עליהן, יכול תהא המראתו המראה - תלמוד לומר וקמת ועלית אל המקום מלמד שהמקום גורם.

3. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף ח עמוד ב

... מ' שנה עד לא חרב הבית - גלתה סנהדרין וישבה לה בחנות. למאי הלכתא? א"ר יצחק בר אבדימי: לומר, שלא דנו דיני קנסות. דיני קנסות סלקא דעתך? והאמר רב יהודה אמר רב: ברם זכור אותו האיש לטוב ורבי יהודה בן בבא שמו, שאלמלא הוא נשתכחו דיני קנסות מישראל; נשתכחו - לגרסינהו! אלא בטלו דיני קנסות מישראל, שגזרה מלכות הרשעה גזרה: כל הסומך יהרג, וכל הנסמך יהרג, ועיר שסומכין בה תחרב, ותחום שסומכין בו יעקר; מה עשה רבי יהודה בן בבא? הלך וישב בין שני הרים גדולים ובין שתי עיירות גדולות בין ב' תחומי שבת, בין אושא לשפרעם, וסמך שם חמשה זקנים: ר"מ ור' יהודה ור' יוסי ור' שורבי אלעזר בן שמוע, ורב אויא מוסיף: אף רבי נחמיה; כיון שהכירו בהם אויבים, אמר להם: בני, רוצו! אמרו לו: רבי, ואתה מה תהא עליך? אמר להם: הריני מוטל לפניהם כאבן שאין לה הופכין; אמרו: לא זזו משם עד שנעצו לגופו ג' מאות לולניאות של ברזל ועשאוהו לגופו ככברה! אמר רב נחמן בר יצחק: לא תימא דיני קנסות, אלא שלא דנו דיני נפשות. מ"ט? כיון דחזו דנפיש להו רוצחין ולא יכלי למידן, אמרו: מוטב נגלי ממקום למקום כי היכי דלא ליחייבו, דכתיב: ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא, מלמד שהמקום גורם.

4. רמב"ם הלכות קידוש החודש פרק ה

הלכה א

כל שאמרנו מקביעות ראש החדש על הראייה ועיבור השנה מפני הזמן או מפני הצורך, אין עושין אותו אלא סנהדרין שבארץ ישראל או בית דין הסמוכים בארץ ישראל שנתנו להן הסנהדרין רשות, שכך נאמר למשה ולאחרן החדש הזה לכם ראש חדשים ומפי השמועה למדו איש מאיש משה רבינו שכך הוא פירוש הדבר עדות זו תהיה מסורה לכם ולכל העומד אחריהם במקומם, אבל בזמן שאין שם סנהדרין בארץ ישראל אין קובעין חדשים ואין מעברין שנים אלא בחשבון זה שאנו מחשבין בו היום.

הלכה ב

ודבר זה הלכה למשה מסיני הוא, שבזמן שיש סנהדרין קובעין על הראייה ובזמן שאין שם סנהדרין קובעין על חשבון זה שאנו מחשבין בו היום ואין נזקקין לראייה, אלא פעמים שיהיה יום שקובעין בו בחשבון זה הוא יום הראייה או קודם לו ביום או אחריו ביום, וזה שיהיה אחר הראייה ביום פלא הוא ובארצות שהן למערב ארץ ישראל.

הלכה ג

ומאימתי התחילו כל ישראל לחשב בחשבון זה, מסוף חכמי תלמוד בעת שחרבה ארץ ישראל ולא נשאר שם בית דין קבוע, אבל בימי חכמי משנה וכן בימי חכמי תלמוד עד ימי אביי ורבא על קביעת ארץ ישראל היו סומכין.

5. רמב"ם הלכות סנהדרין פרק ד

הלכה יא

הרי שלא היה בארץ ישראל אלא סומך אחד מושיב שנים בצדו וסומך שבעים כאחד או זה אחר זה ואחר כך יעשה הוא והשבעים בית דין הגדול ויסמכו בתי דינין אחרים, נראין לי הדברים שאם הסכימו כל החכמים שבארץ ישראל למנות דיינים ולסמוך אותם הרי אלו סמוכים ויש להן לדון דיני קנסות ויש להן לסמוך לאחרים, אם כן למה היו החכמים מצטערים על הסמיכה כדי שלא יבטלו דיני קנסות מישראל, לפי שישראל מפוזרין ואי אפשר שיסכימו כולן ואם היה שם סמוך מפי סמוך אינו צריך דעת כולן אלא דן דיני קנסות לכל שהרי נסמך מפי בית דין, והדבר צריך הכרע.

6. תוספות מסכת בבא בתרא דף כא עמוד א

כי מציון תצא תורה - לפי שהיה רואה קדושה גדולה וכהנים עוסקים בעבודה היה מכוון לכו יותר ליראת שמים וללמוד תורה כדדרשי' בספרי למען תלמד ליראה וגו' גדול מעשר שני שמביא לידי תלמוד לפי שהיה עומד בירושלים עד שיאכל מעשר שני שלו והיה רואה שכולם עוסקים במלאכת שמים ובעבודה היה גם הוא מכוון ליראת שמים ועוסק בתורה.